

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gavdendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. VII. Exponitur sed breuiter scientia conditionalium, quae Deo necessaria ad dirigendos actus liberos Angelorum & Hominum, eosque euentus qui ex libero pendent arbitrio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

S. VII.

Exponitur Scientia Dei media, seu Scientia conditionalium, quæ Deo necessaria ad dirigendos hominum Angelorumque actus liberos, eosque euentus qui ex libero creaturæ arbitrio dependent.

At quomodo inquis disponit Deus ea quæ libero hominis subiacent arbitrio.

VERUM, quo pacto inquis, res humanas ordinare potest Deus, easque quæ ut sint aut ne sint, ab humano dependent arbitrio, cui certè Deus nullam necessitatis legem statuit imponere? Quòd ratione & libertate carentes creaturas, ad certum scopum nouerit dirigere, hoc quidem potest intelligi. Id enim præstant singula, quod eorum natura necessariò fert: adeoque ignis semper urit & calefacit quantum potest, lapis naturam suam semper deorsum fertur, semper lucet sol, humida est semper aqua, in motu semper venti, omnia denique agunt id quod ea agere voluit Deus; aguntque cum possunt, quæcumque possunt. Adeoque creaturarum eiusmodi vires, suis decretis Deus aptare potest commodissimè. Sic cum Sodomam statuit in cineres redigere, vel ut nefandi sceleris supplicium cum cineribus toto orbe spargeretur, vel ut memoria scelestissimorum hominum in flammam, cineresque, & denique in ventos iret; certè, ut sententiæ latæ executionem assequeretur, flammam vltices viribus pœnæ designatis Deum immisisse satis scimus. Ignis, naturæ suæ raptus impetu, adussit omnia. Fecit quòd debuit, quia fecit quantum omninò potuit. At verò, si ignis ille libero voluntatis arbitrio fuisset præditus, adurereq; proinde potuisset, quantum quidem fuisset collibitum; quo pacto Deus certò scire poterat imperii sui euentum, qui ex ignis arbitrio, & quidem totus dependeret? non enim per coniecturas agere censendus est Deus, errori ne sit obnoxius; infallibilia ut sint oportet, quæ Deus diccióni suæ adhibet, ne aliàs turbari possint consilia, ne decreta interuerti omnia dirigentis Dei. Quòd si verò infallibilia sint decreta, quomodo sunt homini adhuc libera? & si homini libera, infallibilia qui sunt Deo?

Solida

49. Solida prorsus est hæc quæstio, cui dissoluendæ tertia quæ in Deo est, eaque præ cæteris admiranda, obtutu vnico consideranda est Scientia; quam quidem Scientiam conditionalium appellamus. Hæc verò, non ea quæ futura sunt tantum, neque verò etiam quæ simpliciter possibilia sunt complectitur, sed inter has mediâ quâdam eâque amplissimâ scientiâ, omnia quæcumque non quidem fiunt, sed quæ positâ quâcumque conditione futura fuissent, liquidò clarèque comprehendit. Abyssus hîc se rursus aperit, Auditores, immensa & infinita. Hinc conijcite si potestis, quid sit Diuina Mens: non enim hoc tantum videt, hæc nunc legere modò te, librum inspicere, loco huic interesse; verum id etiam nouit, quo loco futurus, hîc si non sis; quid isthic factururus dicturusue, cum quibus & quamdiu acturus. Nouit, ante centum annos nati si fuissetis, quid destinaisset animo; quas partes, si primis Belgij hæresisque tumultibus contigisset interesse, fuissetis libero arbitrio secuturi; si modò pauper es, nouit tamen quid medias inter diuitias constitutus, aut etiam in regiâ dignitate positus, quid mas, si fæmina es; quid fæmina, si nunc mas es, mente designasses; quâ ratione potestate datâ, benè an malè vsurus. Et verò, cum nulla sit creatura, quæ non infinities variis circumstantiis & conditionibus exposita considerari potest, infinitique cum sint casus, qui si mihi superuenirent, aliâ atque aliâ ratione me gererem, pro meâ tamen voluntate liberoque arbitrio; certè de me & de quauis creaturâ, infinitam omnino Scientiam habere dicendus est Deus qui omnia quæ quauis in conditione, statu, tempore, & occasione liberè fuerim factururus, perfectissimè penetrat & cognoscit. Atque aded de omnibus simul creaturis, quæ infinities infinitis conditionibus possunt implicari, scientiam habet infinities infinitam. Hæc scientiâ quæ utatur, deinceps explicabimus.

Tract. 5.

50. Immense & omnia comprehendens Deus! An non id saltem fateri debeo, esse *incomprehensibiles vias tuas*? certè si tantum eam quam de me, variis conditionibus substance, scientiam habes infinitam considero, cogor exclamare cum Psalmistâ, *Mirabilis facta est scientia tua ex me; confortata est, & non potero ad eam*. Et eam quis speret se posse comprehendere? Amens sanè sit. Hoc ego nunc tantum dicam, Deum, postquam omnes

Psal. 138.

M 3

omnium

Ad hoc ri-
te prælan-
dū necessā-
ria Deo
fuit scētia
tertia, quæ
cōditiona-
lium dici-
tur exponi-
tur, quid en-
sit.

Adorata
que tam
immensam
Dei scētiam
ō mortalia.

omnium rerum circumstantias sub quâvis conditione futuras, quid quisque in iis liberè dicturus acturusque prospexit, tum sine vilo libertatis sese hoc vel illo modo determinantis præiudicio, ex omnibus quotquot dari possunt conditionibus, eam seligere pro infinitâ suâ bonitate & misericordiâ, quam pro constitutione naturæ, pro temporis opportunitate, pro locorum differentiâ, optimam commodissimamque iudicat fini suo, hoc est bono publico, naturæque administrationi, & demum etiam cuiusque sigillatim priuatæ saluti & incolumitati consequendæ. Si quid, quod contra hæc faciat, fortè occurrit, aut hæc obscurius dicta videantur, in sequentem quæso differte tractatum & dubia quæ occurrunt, & audientiam quam postulo.

Eique totum te committe.

Sufficit mihi modò, immensam illam quam mihi dirigendo scientiam impendit omniscius Deus, vno velut oculo perlustrasse, inspexisseque immensam Diuinitatis abyssum, ex quâ me omniaque quæ me spectant tanto ordine, tam maturo consilio video profluxisse. Ita-ne nobiscum agitur! tanta studia, tam profundæ cogitationes tibi impenduntur miser homuncio, luti frustulum, terræ pondus! & erigere te audes nihilominus, rerumque à tantâ Mente præscriptarum rationes expendere, arrodere, imò conuellere non erubescis? Absit profectò, absit à me tanta audacia, arrogantia tam projecta. Adoro te ô Sipientia infinita, ô Scientiæ pelagus, ô Prouidentia abyssus: & licet reconditas pectoris tui rationes non intelligam, illud certè fidenter assero *quia omnia mandata tua equitas, omnia in sapientia fecisti.* Et quamuis humana, quæ sibi nimium abblauditur, ratio obganniat, tamen post hæc cum Epicteto, *Ego te in omnibus, apud homines defendam:* & cum Dauide, *Prouidebo Dominum in conspectu meo semper, quoniam à dextris est mihi.* Non eas quæ mihi occurrunt rationes, sed Dominum omnibus prouidentem, in omnibus agentem prouidebo; & demum id consequar, vt acquiescam. Nam *propter hoc letatum est cor meum, quoniam tu Domine in spe singulariter constituisti me.*

51.

Pfal. 118.
Pfal 103.

Epict.
apud Adrian 1. 2.
c. 16.
Pfal. 4.

TRACTA-